

Abonamentul:

— an 8 coroane.
 — jumătate de an 4 cor.
 — pentru România și alte
 țări străine pe an 10 cor.
 —
 Un număr singuratic
 10 fileri.

PROGRESUL

Redacția și Admini-
 stratia Nr. 817.

—
 Telefon Nr. 29.

—
 Apare în fiecare
 Sâmbătă.

—
 Inscrise după învoială.

—
 Manuscripte nu se
 înapoiază.

Democrația.

Interpreți evreești ai Bibliei susțineau că sfânta Scriptură fără o interpretare iscusită nu reprezintă o valoare indiscutabilă. Și ca să învedereze însemnătatea explicației, ziceau cu Biblia e ca apa, ear explicația ea vinul cel scump. Deaceia în toate vremurile interpretarea în nesfârșite forme ale adevărilor biblice a contribuit la statornicirea cultului omenirii pentru Sfânta Scriptură. Sînt interesante paginile Talmudului cu interpretările lui nu numai asupra adevărilor religioase, ci de orice altă natură.

Democrația e un sistem de viață politică, cunoscut în vechime. Orcîtă parte de lumină prezintă ea, e capabilă de înfricoșate consecințe fatale.

Scriitorii talmudici ne prezintă următoarea parabolă pentru ilustrarea democratismului primejdios:

Un șarpe vînjos stetea încolăcit în bătea soarelui subt o tufă la o margine de pădure. Capul lui cu ochi sticloși, cu gura înarmată spre moarte, străjuia trupul de-un metru de lung și coada din urmă, cari se simțiau într'o dulce pace și tihnă. Trupul gros și plin și coada nătîngă, găsiră de potrivit a începe o discuție cu capul șarpeului. Incepură cu domol și glasul lor dince-înțe și-l agitau.

— Că nu-î cu cale, eu gogeamite trup

lung și zdravăn, să mă supun și să merg după un mititel.

Coadă-î sări cu gura în ajutor trupului și înfuriată zice:

— E vremea să mă considere și pe mine capul, și să nu mă mai tîrăe pe unde vrea el și eu să mătur pravul vostru.

Capul clătina ironic și le asculta aiurările până în sfîrșit.

Tăcerea acestuia înfuriă pe cei desconsiderați.

Inurmă trebui să intervină cu vorba de apărare.

— Ziceți, că sînt mai mic decît voi, dar înlocul inelelor voastre păreți mei sînt din os puternic, cari apără doi ochi ageri. Imi arată calea să vă păzesc de prăpastii, și două urechi cari ne înștiințează de venirea primejdiei, și gura e în stăpînirea mea, care cu dinți cei aprigi sfîrtică prada și înfricoșează dușmanul.

La mine e strîns tot ce are șarpele mai de preț. Fără de mine nimica nu ați fi.

Cei doi nu cedară, nici n'au vrut să înțeleagă. Capul n'avu ce răzbi cu ei, și ca să le dovediască deșertăciunea, își dete învoiala să asculte și el odată de ceice erau în urma lui.

Se izbi decî odată înlăturî și o rupse înainte, — capul închise ochi și venia în urmă.

Dar coada nici ochi, nici urechi... nimic decît ambiție.

Dela primul pas o apucă razna peste niște mărăcinî, cari cu toți gustară plăcerea

de a înțapa și a pișca trupul șarpeului. Capul însuși avu să sufere.

Virîndu-se cu mare chin print'run gard, au răzbit la lumină, și au ajuns chiar într'o cale. La cîțiva pași niște care încărcate cu povară.

Coadă apucă la ogașe și pleacă înspre care. Nici ochi nici ureche să prindă de veste primejdia de moarte.

La cîteva clipe carele trecură dela acel loc, ear șerpele fu zdrobit și omorît în chinuri înfricoșate. Pieri și coadă și trup și cap.

Pieriră cele două cu al treilea dimpreună, fără a avea răgaz să mai zică cuvîntul: De astfel de sfîrșit e vrednic capul, care s'a lăsat înșelat de trupul nătîng și de coada cea ambițioasă.

Parabola aceasta are răsunset în multe locuri din Biblie.

Așa de exemplu la incidente istorice din viața lui Moise.

Cînd Dumnezeu i-se arată în rugul cel aprins, de unde îi veni mandatul să plece în Egipt să smulgă pe frați săi de robie, ceru Moise un semn ca să-l cunoască poporul de liberator.

Il întreabă Dumnezeu: Ce ai în mină?
 — Ciomag!

— Aruncă jos ciomagul! — ciomagul se prefăcu în șarpe înfricoșat și se înfioră Moise de el.

— Prinde-l de coadă, — îl prinse Moise și-și văzu ear ciomagul în mină. Ciomagul

FOILETON.

Zana.

— Amintiri. —

Cine să nu fie cunoscut pe vremuri pe acest copil de lele — cum îi zicea gazdă-sa Burtăverde, cînd era în chef și învîrtindu-l ca pe un prisnel, îi chiuia: „Feceoraș de pe cîmpie, cu opinci de ciocirlie... așa băiat mai zic și eu”. Și zeu... că era băiat nu glumă... un burduf de băiat.

Scurt și gros cu niște cisme de pele de oae, în cari puteai sări lesne din podul căsii, cioarecî din pînură sură, sumanul deopotrivă, — și chin-disit — de jurîmprejur cu un șinor verde, lat de o palmă — cu un sfîrc de pălărie cit o ciuparcă. Zana era de două feluri: și puî de Săcuî, și puî de Moș. Cutoatecă nu era nici una, nici alta, ci „puî de Romănaș, mîndru călăraș”. Apoi spunea că l-ar fi făcut mă-sa chiar într'o zi de ajun (nu mîncase biata o zi și o noapte și era lihnită de foame), deaceia s'a ales din el o acătătura de băiat și o pocitură, de care nu mai încăpeau vecini și veniau cu „ponoslu” la gazdă. Zana — atunci — se aduna cit un purece, acolo unde era și — cașicum l-ar fi înghițit pămîntul — nici vorbă să-l mai fi găsit. Gazdă-sa îl cauta cit căuta apoi suduia una zdravăn și lăsîndu-l în știrea Domnului, își mîngăia vecinul cu vorba: „Lasă-l pe mine”. Ei dar până să s'arate „prichidușul”, gazdei îi trecea de mînie și-și uita că avea de răfuială cu el. Ba de multeori își ieșia din sărite și numai ce-l auzia mormăindu-și în barbă: „Ce tot au ei cu copii mei... ha?”

La Crăciun numai ce vedeai ieșind din ograda lui Burtăverde o droae de nescari comedianți, care de care mai împopoțaiți cu un fel de atile roșii încinși, la obroc cu săbit și sulii, de băgau groază în prichindei ce se zgîiau după ei cit de colo și noaptea săriau de spaimă în vis. Burtăverde, uitîndu-se după ei, își freca barba a mulțumire și era mîndru, mai ales de Zana, care-î fusese mîna dreaptă la toată treaba asta.

Aștia erau craii ce plecau să spună în versuri nașterea lui Christos pela portile creștinilor pentru citeun gologan, pe care îl aduna cel mai mare dintre ei, — tot Zana, căci el era în potrozu lui Irod și știa mai bine să țină orația de mulțumită... Și mai ales să-l fi văzut cînd nimeria la citeun creștin cu citeo fetișcană mai răsărită. Pecî era de mic, se mai înălța din picioare, îmfia din pept, dedea să-și mai îngroașe glasul (ceiace-l făcea să tușiască) și căta pe furis de-l zărește tîncul acela de fată... pănăce el îi dedea mereu să înțeteagă că o iubește... Firește, după astfel de excursii, se întorcea trist, abătut, posomorît și cîteva zile nu-î mai plăcea nimic... Ei, ei, cum e mai făcută și inima asta... bat-o s'o bată, numai un sfîrc, măi, și să s'aprinde... Inșă noroc, ca precum se aprindea iute, totașa da și înapoi — mai virtos, că „amantele” lui nici habar n'aveau de un amor atît de înfocat.

Ei, dar astea calea-valea. Vremea trecea înainte, cînd deodată vecinii numai că să pomeniră cu „ucigălcrucea” care cică s'ar fi sălășluit printre ei. Incă nu înesrase bine și eacătă-l. Se ivia cînd ici, cînd colo și făcea acuși ca boul, acuși ca porcul, apoi ca mița. Arunca schinte pe nas și tropăia ca cai. Azi așa, mine așa, ce să

fie? se întrebau oameni unul pe altul... Decum se însera, femeile numai cutezau să pună piciorul afară, copii țipau la întuneric, babele își scupau în sin și făceau la cruci cu chilometru...

Bieții creștini, au început cu cele sfinte și haid' la feștani, masluri, blăstemele lui Vasilie și cite slujbi numai știau. Inșă nici vorbă. Ba, mai pe urmă îl apucară și alte năbădai: acum și hrohotea — ca oameni cînd mor și se scîncia ca și copii, cînd vin în lume, cu o vorbă se înstăpînise cum îi data și nici nu avea de gînd să mai plece de peaci. Mare pacoste era pe capul bieților oameni! Bageama Dumnezeu i-o fi pedesind pentru nescar grele păcate. Inșă Burtăverde le dupăce svîrlise și el un car de cruci — de o vreme băgase de seamă ceva. Feciorul leu, prea lipsia sările deacasă și prea se chichotiau între sine colegi lui, cînd „ucigălcrucea” își făcea mai amarnic mendrele sale; odată numai ce se lovi cu palma peste frunte și își mormăi în barbă, așa ca pentru sine: „Las pe mine”.

A doua seară ce să vezi? Numai ce se deschise ușa cit era de mare, și Burtăverde îmbrînci o matahală de om cu obrazul jumătate alb, jumătate negru ca fundul caldării, și înfășcîndu-o frumușel de după urechi, îi chiui: „Ptiu, necuratule, dar tu-mi erai ăla!... Scoase repede curaua de după mijloc și... dăi și dăi... Bietul ucigălcrucea se zvîrcolia ca șerpele într'un mușuroi de furnicî, zbera, chelua și era vai de el. Trei zile dearîndul, sârmanul Zana (căci el era necuratul) nu s'a mai arătat pe aci. A treia zi gazdă-sa întîlnindu-l, i-a zis: „Ai prins minte băete”? „Am prin stăpine”!

Și... de aci înainte, fără se știe cineva ceva

Însă era semnul puterii și al conducerii. Câtă vreme Moise va ține ciomagul sus, va stăpîni, ear de va scăpa puterea din mîni, în șarpe primejdios se va preface, care-l va mușca de moarte. Eară șarpele simbolizează anarhia poporului provenită din slăbiciunea și molesirea conducătorilor.

Cît de mult se preocupă conducătorii Evreilor ca în fruntea poporului să ajungă oameni vrednici, se arată și din minunata parabolă a plantelor cuprinse în cartea judecătorilor (cap. 9 v. 8—15).

„Se dusere plantele să-și aleagă rege și ziseră către oliv: Stăpînește peste noi! și olivul le răspuse — refuzindu-le. Să-mi părăsesc eu grăsiimea mea, pentru care Dumnezeu și oameni mă prețuesc și să viu să stăpînesc peste plante? Și plantele se îndreptară spre smochin: Vino și stăpînește-ne! Nu cumva să mă las de dulceața mea și de fructele mele plăcute și să viu să stăpînesc peste plante!

Și se îndreptară către vie: Vino și ne stăpînește! Și le refuză și via, zicînd: Nu cumva mă voi lăsa de dulceața mustului din struguri mei, care înveselește pe Dumnezeu și pe oameni și să viu să vă stăpînesc pe voi! Disperați arbori se duseră la spin: Vino, fii regele nostru! Ear spinul le răspuse: Dacă înadevăr vreți să mă puneți rege vouă, veniți și să vă sălășluiți sub umbra mea, ear de nu, foc să iese din măracini și fum și cenușe să se aleagă din chedri Libanului.”

Am reproduș din „Romănul” — art. signat de preotul T. Scorobeș — aceste pilde frumoase ce ni-se potrivesc...

Feriți-vă de haine putrede străine.

Fiecarui Român trebuie să i-se umple sufletul de jale și de durere cînd vede că săteni noștri pe zi ce merge își înstrăinează mîndrul port românesc, ce ni l-au lăsat cu limbă de moarte moși și strămoși spre moștenire. Flăcăi și fetele dela țară cumpără pe capete putregaiuri străine de prin dughene.

Ici-colea mai vezi prin vreun sat citeo

fată în cămașă cusută cu flori și învîsă cu catrință țesută de mîinile muncitoare ale harnicelor noastre gospodine. Mai toate fetele se îmbracă în zi de lucru și de sărbătoare din cap până în picioare cu putregaiuri străine. Ear flăcăi par că se întrec cumpărînd și purtînd cămăși din dughenă. Și să-i vezi, bade, cum se fudulesc ei încă, spre rușinea noastră, cu niște flenduri de cămăși! Umblă țanțoși, cu pieptul desvîlit, ca doară-doară să vadă lumea că ei au rufe de aceste.

Dar nu numai feciori și fetele ne înstrăinează și schimbă portul strămoșesc, ci chiar și uni oameni mai în vîrstă poartă mînuși și cămeși putrede din dughenă. Și apoi să vezi ce negoț bunîșor fac străini cu astfel de cămăși. Pe dughenar îl ține o astfel de cămașă, cu cheltuială cu tot, cel mult 1 cor. și 40 de bani, și el o vinde unor țărani ușurei la minte chiar și cu 3 cor. Earna, cînd e frig, nu-i oare mai mare cinste și mai cu cale să poarte săteni noștri cite două cămeși românești, lucrate de noi, decît cele scumpe și putrede din dughenă?

De un timp încoace poartă și băieți de școală cămăși străine. Întimplarea și lucrul acesta întristător ne îngrozește și ne pune pe gînduri. Acuma să ne întrebăm: a cui e vina că portul nostru românesc se înstrăinează din zi în zi tot mai mult? Vina o poartă mai întăi părinți tineretului și ai copiilor de astăzi, cari rabdă și lasă pe feciori și pe fete să le aducă sărăcie și modă străină la casă.

Nu știu oare gospodari și gospodinele dela țară că portul mîndra românesc îl moștenirăm dela strămoși și că în această îmbrăcăminte românească trebuie să și murim?

Portul românesc așa l-am apucat, așa trebuie să-l păstrăm, și așa trebuie să-l lăsăm și urmașilor noștri.

Avem nădejde în Dumnezeu că toți cei chemați, și mai ales preoți și învățători români, vor sări întru ajutor și ne vor scăpa portul românesc de rușinea și primejdia ce-l așteaptă. Lor spre laudă și liniște sufletească, ear neamului spre cinste și folos.

Portul, legea, graiul, credința și obi-

ceurile noastre să le păstrăm și să le păzim ca ochi din cap. Strămoși noștri zi și noapte ni-le-au apărut cu brațele lor și ni-le-au răscumpărat chiar cu viața și singele lor romănesc. (Focea Poporului.)

IGIENĂ.

Gimnastică cu oglinzi.

Cea mai mare nenorocire pentru un copil este să se nască schilod, fie de mîni fie de picioare, fie de șira spinării; dar această mare nenorocire era cu mult mai mare, cînd știința nu găsisese încă niciun leac pentru vindecare, și cînd acei copii erau urși să trăiască toată viața lor schiloză.

Acum însă, cu noile și neobositele sfertări medicale, s'a ajuns, dacă nu la o absolut completă vindecare, cel puțin la o mare ameliorare, care se poate considera ca vindecare parțială. Și baza tuturor leacurilor nu sînt medicamentele, ci mijloacele de cură gimnastică.

Acum s'a demonstrat cit de bune rezultate dă copiilor schiloză gimnastica cu oglinzi.

S'ar părea poate curios, ce să caute oglinzile în gimnastică, totuși lucrul este foarte adevărat, căci dacă copii ar face gimnastică, ca de regulă, adică fără oglinzi, dinși nu și-ar da seama de mișcările ce fac și de rezultatul acestor mișcări asupra mușchilor, ci vor face mișcări mecanice, aproape involuntare.

Cînd însă copilul se uită în oglindă, este silit să se gîndiască mereu la motivul pentru care face gimnastică, este obligat să se supravegheze, să execute mișcări voluntare. Dealtmintrelea se știe bine, ce mare influență are voința asupra acțiunilor omenești cari par involuntare!

În ceiace privește aparatele de gimnastică, acestea sînt după felul boalei. Astfel, copii cari au șira spinării strîmbă fac astfel gimnastică: de tavan sînt acățate niște chingă, cari formează un fel de laț subt ceafa copiilor. Dinși, ridicîndu-se în virful degetelor, își vîră ceafa în chingă, pe cînd cu mîinile se apucă de o frînghie, care și ea atîrnă din tavan, și care servește ca să-i ție în echilibru. În chipul acesta, corpul întreg, fără ca să se sforteze prea mult, vine întins de chingă și șira spinării, încetul-cu-încetul, se îndreptează.

Dacă poala este la brațe, copii trebuie să facă exerciții cu niște bare speciale, atîrnîndu-se de ele. Cu acest soi de gimnastică, tot corpul se atîrnă de brațe, ai căror mușchi se dezvoltă treptat.

Dacă mîinile copiilor sînt amenițate de paralizie, atunci îi pune să se urce pe niște scări verticale, ca maimuțele, ajutîndu-se de mîni.

„ucigătoaca” nu se mai arăta noaptea. Oameni resuflau mai ușor, le ieșise din minte, doar cite-o babă, ca să-și mai înfrîne nepoți, de-l mai pomenia dîncînd în cînd.

Timpul dase în primăvară. Oameni, cari prin grădini, cari la cîmp, își vedeau de lucru și cum erau osteniți ca alteori, cădeau curînd în brațele somnului, care-i purta pe arpile lui moi ca mătasa, cine știe prin ce țări fericite.

Odată, era cam așa pela cina cea bună, nu se mai zăria nicio licărire de lumină pela ferestrele oamenilor, cînd numai ce se descarcă un „thun... thun...” prelung și plin de groază, stîrnind liniștea „Subhurupenilor”. Ce să fie?...

Ca într'un fulger de o clipă, lămpile se aprind una după alta, se aud trîntituri de uși, de ferestri, pași grăbiți, țipete, sberături, plîns. (Asta era signalul, cu care cutare străjer de noapte dedea de veste că s'a iscat pe undeva foc). În clipa următoare întreg „Subhurupi”-ul era în picioare. Bărbați îmbrăcați de jumătate, alți numai în cămeși, alergau îngroziți, femeile cu părul despletit zberau ca nebune de spaimă dela o vecină la alta, țipau în lăuntru copii, vorbele se încrușau... din tot potopul asta de larmă nebună se desprindea ca un vaet, ca un suspin numai atîta: „foc, foc, arde!”

Spaima ajunse la culme. Cînd niște oameni veniră spunînd că nu arde în apropiere. Într'adevăr vilvataia focului nu se putea zări nici într'o parte.

Mai bine de-un ceas au stat oameni așa, așteptînd ca acuși-acuși să izbucniască de pe undeva focul. Însă vorbă să fie? Focul nu mai izbucnia și pace. Ce să fie?...

Oameni clătinau din cap a gînduri grele, neîncetători, plecau și earăși se reîntorceau, se mai îndoiau și ear' așteptau să izbucniască de undeva focul. Femeile — mai prinzînd citva sînge, începură să șoptiască pline de groază „nu cumva ucigălcrucea s'o fi ivit eară și — de frică, limbile le amuțiau în gură”...

Însă gazda burtăverde care prinsese odată minte, dacă văzu ce văzu, numai ce-și dete earăși o palmă peste frunte și încă în noaptea aceia se dumiri pe deplin.

Celce căzuse în căpcină și văzuse stele verzi, era și astădată bietul Zana. Ce isprăvisse adică? Și-a fost făcut un corn de ariu și și-a gîndit să-l cerce noaptea, cînd e mai mare liniștea și se aude mai bine. Însă — din nenorocire — cornul lui dase un sunet — deopotrivă cu al străjerului — și de aici se iscă toată neînțelegerea.

Cu un ceas mai firziu după asta în culcușul lui, Zana putea filozofa în tihnă asupra strîmbătăților din lumea aceasta, care nu pune niciun preț, nici măcar pe celce s'ar putea avînta la ceva din nimic. Dimpotrivă!

Altăzi desdedimineață gazdă-sa, măsurîndu-l din creștet până în tălpi, i-a zis grav și respectat: „Băete, să te cam cotroboluești de pe aci. M'ai înțeles?” Și fără să mai aștepte de l-a înțeles ori nu, arătînd înspre ușă, îi zbură un „marsch!” plin de cutremur și treaba s'a isprăvit. Bietul, luîndu-și calabalicul în spate, s'a cam dus.

Zana era — dealtfel feciorul unui diac românesc de pe cîmpie. Aducîndu-l la școlile cele mari dela oraș, gîndia să facă din el, dacă nu popă, cel puțin un dascăl. Tot mai mult decît el. Încît îi pentru alealalte, ce să te căinești atîta.

Haine deacasă, tot la cinci zile nu țipau, citiva zloți pentru o gazdă, ș'apoi mila sfintului mai încolo.

Deștept la minte și mîndru dela fire, Zana ținea să fie printre cei dintăi, și avea rost. În clasă era neastîmpărat ca piperul și nu se lăsa bătut pentru tot aurul din lume. Odată, fiindcă la alegerea de director la focea noastră literară „Viorica” (fiecare clasă își avea focea sa) nu-și dase votul cu el, la propunerea lui, colegul Tăceanu a fost eschis dintre noi și ne-am jurat a nu mai vorbi cu el (firește, cuatit mai des cercam a vorbi cu el înscuns)... Și altădată, fiindcă profesorul de latină, în avîntul lui prost ne porecli: „porci”, ne-am pus până la unul în grevă. „Nu, nu vom călca pragul școlii, pânăce nesocotitul acela nu-și va retrage vorbele”, ne vorbia cu un avînt de martir, și noi l-am ascultat. Două zile am stat departe de școală. Nu ni-s'a întimplat însă nimic, căci cei mai mulți dintre noi fiind duși la o excursie de studii (noi renunțasem a lua parte din alte motive mai înalte: nu erau bani), absența noastră nu s'a prea luat în seamă și astfel și peste grevă și peste „porci” s'a trecut frumușel la ordinea zilei.

Dealtfel viața studentească se petrece așa: cînd în bine, cînd în rău. Tot răul se reduce la atît: să nu primești notă rea. Căci din asta apoi se poate născoci o chestie foarte complicată. Peste celelalte mizerii — e foarte ușor — treci peste ele cu un gust rece, de filozof.

Și eac'asa, cînd două rele, și una bună, cînd una bună și patru rele, numai ce ne văzurăm cu Zana al nost earăși mai sus cu una. În a șaptea.

Acî era vadul. Celee trecuse peste el, se

Pentru picioare, sînt niște aparate speciale, ca niște biciclete, cari nu se mișcă. Aceste aparate sînt un cal de lemn, cu niște bedale, pe cari copii trebuie să le învîrtiască repede, cu mare folos pentru picioarele și pentru gamba amăninate de paralizie.

Maî este și un alt metod, pentru curarea gambelor slabe: copii se culcă pe spate, cu picioarele ridicate însus; pe tălpi li-se pune un fel de micî butoiașe, sau mingi mari de cauciuc, cu cari copii, se joacă în toate chipurile. Ca echilibriști din circuri!

Rezultatele ce dau aceste metode de cură sînt uimitoare, și mulți copii se vindecă de schilozeni.

Dr. P. Robescu.

ECONOMIE.

Cum să facem să ne ouă găinile earna.

De obicei găinile încep a oua cam pe la sfîrșitul lui Ianuar. Omul însă, fiind adeseori nevoit, a căutat să nu se mulțumiască cu ceiașe paserea dă de sine, ci să o facă să dea mai mult, dîndu-i ceî lipsește, mai ales în vremea ernei, făcînd-o să ouă.

A spori ouarea găinilor fără vătămăre, nu e faptă rea, căci paserile trebuie să ne aducă folos. În țările calde, o mulțime de copaci dau roade și înfloresc în același timp, ear recoltele se țin lanț. Toate acestea se pun pe seama căldurilor; acolo și găinile ar oua fără răgaz.

Bătrîni noștri au cunoscut și ei lucrarea căldurei asupra ouatului la găini, căci făceau cotețe aproape de locuințele lor, aproape de grajdurile vitelor. Și o dovadă mai vădită este că babele și azi lasă găina să stea pelingă vatră, ba chiar să ouă în casă, — așa că băba din sat are ouă proaspete ori deciteori i-ai cere și în timpurile cele mai aspre ale ernei.

Ca să încălzim în cotețe cu sobe (cuptoare), nici pomeneală nu poate fi la noi.

Ne vom mulțumi să facem cotețele alături de locuințele vitelor; să fie bine lipite de cu vară, cu pămînt; să fi acoperite cu stof și ferite de a avea ușa în bătea crivățului; pe jos să aibă așternute paie, ce se vor premeni des. Și cuibarele deasemenea să fie făcute din paie curate.

Odată cotețele astfel îngrijite, să ne îngrijim puțin și de hrana găinilor, să vedem cu ce trebuie hrănite, căci să nu uităm că hrana e ceiașe dă căldură, ear cotețele numai o păstrează.

Grăunțele aștă ouatul; cele mai bune sînt cele de grîu și sămînta de cînepă, cari însă nu trebuie

vedea deodată — așazicînd, în antișambra maturității. Porțile clasei a șaptea deschid alte orizonturi, alte terene de pregătire; de aici înainte trebuie să-ți dai seama cine ești, ce poți și unde țintești să ajungi, ne glăsuiau toți profesorii lafel. Noi însă ne îndestuliam cu atît (că ni-le-au spus) și mai încolo, fără a cerca să pătrundem în însemnătatea acestor „două teme“, ne simțiam nespuse de mîndri și priviam cu o superioritate nobilă la cei inferiori nouă. Cașicînd ai fi zis: săracilor, și noi am fost odată ca voi. Ceiașe se deosebia decît ceialaltă și ne înălța atît de sus, era: balul liceului.

Intr'adevăr, poate fi cineva mai încîntător, mai plin de farmec și poezie pentru o vrista de optsprezece ori nouăsprezece primăveri, și mai virtos, cînd desigur fieștecare dintre noi va fi fost deja inspirat de cea mai delicată dintre muze, de muza poeziei... Ah! să-ți vezi idealul atîtor nopți, atîtor gîndiri, zdruncinate față în față, să-ți sorbi privirea divinilor ei ochi, să-ți îndupleci mina pe după mijlocul ei fraged, să-ți simți bătăile inimei care numai pentru tine trăește... și apoi să te lași răpit de valurile unui vals duios, alene, plin de accentele... Ah! și numai a te gîndi, e ceva fermecător, nespuse de sublim!...

Nici nu au căzut bine frunzele castanilor de pe drumuri, și deja frigurile balului ne-au prins. Grupuri-grupuri discutăm, gesticulam, ne inferbîntăm... de pildă: erau două păreri, — una, ce susținea că e mai corect *gentilă*, alta, care era pentru *gingașă* domnișoară, am onoare a vă... etc... Desigur că tot asta era și periodul, în care se încrestau la indice cele mai nenorocite note din studii.

date prea multe, știind de pildă, că cînepa e prea aprinzătoare. Orzul, ovăsul și porumbul încă sînt bune, dar ele ajută paserea mai mult la îngrășat decît la ouat.

Un mijloc și mai bun de a face ca găinile să ouă în timpurile cele mai grele de earnă este a le da ca hrană coji de sămîntă de in; acestea se pun în cuptor, după ce se scoate pînea sau în orice alt cuptor, numai să nu fie cald tare, și se lasă acolo de se uscă. Și apoi se sfărîmă și se amestecă cu tot atîtea țărițe și făină de ghindă; se toarnă puțină apă caldă ca să se facă aluat și în urmă se dă la găinile ce au să ouă.

Nu numai că vor oua, dar e o mîncare ce le place foarte mult.

FELURIMI.

Electricitatea și munca intelectuală. Intr'o revistă franceză „L'Éducateur moderne“ citim o notiță curioasă despre influința magnetismului electric asupra dezvoltării omului. Două grupe de cîte 25 elevi, cari se asemănau atît cu privire la sănătate, cît și la statură și greutate, au fost puși să munciască în două clase de aceeași mărime, cu aceeași ventilație și aceeași lumină; va se zică în condiții cutotul egale. Inșă una din cele două grupe a fost expusă neconștient influenței curenților electrici, pecînd ceialaltă lucra între condițiuni normale. Acest experiment a ținut mai mulți ani, apoi cele două grupe au fost comparate. Se zice, că copii electrizati au întrecut pe ceialaltă atît în privința fizică, cît și în privința dezvoltării morale. S'au făcut cu mult mai mari și mai tari, și în general dau probe de superioritate fizică și intelectuală.

CRONICA.

Revelionul, împreunat cu o foarte reușită producție a chorului vocal român din localitate, a fost earăși o manifestație a puterii societății noastre românești, o licărire a gloriei de pe vremuri care, grație tragerii de inimă a bravilor noștri choriști, în frunte cu inimosul lor viceprezident *R. Cucu*, ne încălzește, ne însuflețește și îndeamnă la menținerea armoniei. Inafară de cîntările precise ale chorului, monologul „Musca“, predat cu perfectă înțelegere de d-nul *Conrad*, și dectamația studentului teolog *Gheorghe Morariu* au ridicat mult valoarea concertului,

Zana, dintr'odată, nu știam ce avea. Era trist, posomorît, nu-l mai interesa nimic, încunjura colegi și-i plăcea mai mult singurătatea. Știe-l sfîntul ce avea.

Cufoateaceasta nu l-am trecut cu vederea și pentru aranșatori balului l-am ales și pe el. Atunci numai ce se sculă, căscă niște ochi ca de broască, și făcînd o față acră, ne zise: „Fraților, vă mulțumesc, dar trebuie să răsping“, și cu o voce aproape desnădăjduită ne șopti: „Nu știu să joc“.

Ce era de făcut? Fără a se gîndi mult, unul dintre noi se ridică: „Dacă numai atîta necaz e, atunci ușor trecem pirlazu. De-ăștia mai sîntem vre-o zece, te luăm bucuros între noi“. Zana nu clintii niciun cuvînt. Inșă cîteva ceasuri mai tîrziu cuafînt mai bărbătește se puse pe lucru...

Săraca femeie, o văduvă bătrînă, la care era în corol, — de acum începu să nu mai aibă niciun pic de odihnă. In toată seara: tropa-tropa, tropa-tropa, trei peloc și trei în cerc, fluerul cînta, Zana asuda.

Lecțiile mergeau de minune, cînd într'o dimineață, baba numai ce-și deschide cleanța: „Băete... auzi băete, să-ți iaî catrafusele și cu Dumnezeu. Nu-ți cer nimic — nu mai să te cari, — și îngîndind numai pentru ea, mai zise: „mi-o plăti celdesus“.

Zana s'ar fi putut tîngui, bunăoară cu poetul: „Ah, soartă perfidă, dar s'a resignat, fără multă zăbavă și-a adunat calabalicul și haid' eară la drum băete...“

Lian.

(Va urma).

după care a urmat „Doi doctori“ în care toți diletanții au fost la înălțime. Totastfel a reușit și petrecerea cu dans care a ținut până în zori.

Au suprasolvit: *Dr. I. Fometescu* 6 cor., *Carol Pavlovici*, d-șoara *D. Trăilă* și *Dr. L. Cigăreanu* cîte 4 cor., *Dr. P. Corneanu*, *Dumitru Bezerdeanu* și *F. Hulesch* cîte 3 cor., *Dr. Al. Bojincă*, *V. Nicolici*, *Iuliu Weiss*, *Iozef Frank* cîte 2 cor. și *N. Andre* 1 cor.

Vrednicul director al despărțămîntului Bocșa al „Asociațiunii“ d-nul *Ion Marcu*, primarul orașului, a lansat un apel tipărit către preoți și învățători din împrejurime pentru a ajuta din cît pot înscrierea de membri ajutători, cari pentru taxa anuală de 2 cor. primesc în schimb atîtea cărți frumoase dela „Asociațiune“.

„Reuniunea de cîntări și citire din *Dalboșef*“ arangează Concert și teatru împreunat cu joc în ziua de Bobotează.

Asupra serbărilor jubilar ce le arangează comitetul parohial ort. rom. din Bozovici în ziua de Bobotează și Sf. Ion, din incidentul împlinirii a 25 de ani de păstorie a parohului lor *Ion Brînzei*, vom reveni în numărul viitor.

Medic-veterinar *Ilarie Noaghea* (Budapesta) și d-șoara *Rhea Silvia Stoica*, fiica directorului băncii „Sentinela“ din Satul-nou, logodiți. Multe și sincere felicitări!

Societatea de lectură din *Cacova* invită la o serată literară, împreunată cu petrecere de joc, ce va avea loc Duminecă la Bobotează în sala otelului „Plugarul“.

Concertul împreunat cu teatru „Pîntea Vi-teazul“, dat sub conducerea harnicului învățator *Ioachim Părăianu* din Bocșa-montană, a avut un succes deplin, grație și talentului regisorului *Doloreanu*.

Nu mai puțină laudă merită și inițiativa damelor române din Bocșa, cari sub conducerea d-nei *Iulia Marcu*, ca prezidentă, au alcătuit o societate pentru înfrumșetarea cimitirului. Eată lucruri frumoase cari ar trebui imitate și în alte centre românești, unde femeia română nu contribuie cu nimic la înălțarea vieții noastre obștești.

„Reuniunea de cîntări“ din *Rusova-veche* arangează Concert împreunat cu reprezentațiune teatrală în ziua de Bobotează. Totatunci arangează și tinerimea rom. gr. cat. din *Iladia* o producțiune teatrală declamatorică.

Poșta Redacțiunii.

L. R. Alibunar. Ne mirăm, cum se poate cineva năprăti pe capul D-tale pentru știrea din Sin-Mihaî, ce ne-a fost comunicată din partea locului.

Bibliografie.

A apărut Nr. 1 din „*Cultura Creștină*“ revista profesorilor de teologie din Blaj, cu următorul cuprins: *Alexandru Ciura*: Visul păstorului. *Dr. Ioan Bălan*: Limba românească în cele dintăi cărți bisericești (I). *Dr. Ioan Sampaleanu*: Intențiunea Romei față de biserica română din Ungaria (I). *Ștefan Tașiedan*: Icoane din viața poporului român din Bihor (1726—1748) (I). *Dr. Vasile Hîncu*: Pelagra. Cronică: Date statistice privitoare la episcopia maghiară (șr.); O nouă „crimă“ a Bisericii unite (ar.); Necredința a înfrînt Turcia (șr.); Cazul Caron (ar.). Cărți și reviste: „Cuvîntul adevărului“ (ar.); „Telegraful Român“ (ar.).

LaAdministrația noastră se află de vînzare următoarele cărți:
Potpourri de *Gheorghe Jianu* . . . Cor. 1:—
Igiena Romînilor de *Dr. Gh. Crăiniceanu* . 1:—
Bocetele românești de *Dr. Iosif Popovici* —80
Poeziile populare „ „ „ „ 1'60

Editor-proprietar: *Gheorghe Jianu*.
Redactor-responsabil: *Ilie Oravițanu*.

Cassa de păstrare societate pe acții din Szászkabánya.

CONVOCARE.

P. T. domnii acționari ai institutului „Cassa de păstrare societate pe acții“ din Szászkabánya se convoacă la a:

VXII-a adunare generală ordinară

care se va ține în Szászkabánya, în localitatea institutului la 10 Februar 1913 st. n. la orele 10 a. m.

Obiectele de pertractare:

1. Raportul direcțiunii și al inspecțiunii și subșternerea bilanțului.
2. Impărțirea profitului curat, votarea absoluturului atât direcțiunii cât și inspecțiunii, fixarea timpului pentru solvirea dividendei.
3. Alegerea inspecțiunii (§ 40 din statute).
4. Exmiterea a lor 2 acționari pentru verificarea procesului verbal.

Se atrage atențiunea domnilor acționari, că Bilanțul și Contul Perderi și Profit censurate și aprobate de către inspecțiune sunt puse spre vedere publică în cancelaria institutului (§ 46, punct 3 din statute).

Din ședința direcțiunii ținută la 10 Ianuar 1913.

Direcțiunea.

ACTIVA

Contul Bilanț pro 1912.

PASIVA

Cassa	26737	42	Capital social	379000	—
Giro-Conto la banca austr.-ung. 1115771			Fond de rezervă	95673	67
La alte bănci 3090	11188	61	Fondul hârtiilor de valoare	725	58
Cambii de bancă . . . . . 580197—			Depuneri	577303	42
Cambii acop. hipot. . . . . 396969—	977166	—	Cauțiuni	3000	—
Imprumuturi hipotecare	262528	—	Reescompt	223884	—
Obligațiuni cu caventați	50600	—	Conto-curent	100000	—
Casa institutului	36601	67	Dividendă neridicată	138	—
Realități de vindut	22163	54	Int. transit. ant.	15926	30
Efecte	40630	—	Profit curat	40923	92
Mobilier 358778					
10% amortizare 36778	3220	—			
Expositurile	3748	95			
Proteste	88	—			
Int. transit. ant.	1902	70			
	1436574	89		1436574	89

DEBIT

Contul Perderi și Profit.

CREDIT

Interese depuneri	30109	64	Interese escompt	30270	14
Interese reescompte	25290	56	Interese cambii hipot.	32915	68
Interese em. IV.	173	70	Interese impr. hipot.	26753	11
10% amort. mobilier	367	78	Interese de efecte	3155	81
Salare	9058	89	Interese de întârziere	6554	60
Competințe de timbre	443	14	Venit dela realități	1186	—
Dare directă	8161	64	Provisiuni	19446	26
10% dare după int. dep.	3010	96	Diverse venite	2227	41
Spese curente	4968	78			
Profit curat	40923	92			
	122509	01		122509	01

I. Chirilă m. p.
director.

Szászkabánya, la 31 Decembre 1912.

Ion Raduțescu m. p.
contabil.

Direcțiunea: — Igazgatóság:

Dr. Alex. Coca m. p. Pavel Corcan m. p. Stefan Iuku m. p. Ș. Vișan m. p. Sofronie Mica m. p. Nádasky Gy. m. p.

Comitetul de inspecțiune: — Felügyelő-bizottság:

Subsemnata inspecțiune am examinat Contul Bilanț și Contul Perdere și Profit, confruntându-le cu registrele principale și auxiliare, le-am aflat exacte.

Szászkabánya, la 11 Ianuar 1913.

Pavel Vișan m. p. pres. George Solla m. p. Ioan Manciuc m. p. Teodor Ilana m. p. Velca Sirbu m. p. Simeon Luca m. p.

Tiparul Tipografiei „Progresul“ societate pe acții, Oravița.